

RP 2/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om statens televisions- och radiofond

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om statens televisions- och radiofond ändras så att man från och med den 1 januari 2015 avstår från indrivning av televisionsavgifter som var obetalda den 1 januari 2013. Dessutom föreslås att de televisionsavgifter som man inte har lyckats betalas tillbaka till kunderna före utgången av 2014 ska intäkts-

föras i statens televisions- och radiofond den 1 januari 2015. Samtidigt avförs de motsvarande fordringarna och skulderna av televisionsavgifter i fondens bokföring. Enligt förslaget ska tidpunkten för detta flyttas fram med tre år från tidpunkten enligt de nu gällande bestämmelserna.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2015.

MOTIVERING

1 Nuläge

Vid utgången av 2012 upphörde skyldigheten att betala den televisionsavgift som grundade sig på lagen om statens televisions- och radiofond (745/1998, nedan *fondlagen*). Den ändring av fondlagen (475/2012), som trädde i kraft i början av 2013, hörde till reformen av Rundradion Ab:s finansiering. Från och med ingången av 2013 överförs till statens televisions- och radiofond ett belopp som behövs för att täcka kostnaderna för den allmännyttiga verksamheten i Rundradion Ab från ett anslag i statsbudgeten. En summa som motsvarar anslaget samlas in med rundradioskatt enligt lagen om rundradioskatt 484/2012.

Enligt 5 § i fondlagen utgörs medlen i statens televisions- och radiofond av belopp som betalats ur det budgeterade anslaget, avgifter som tagits ut och överskott från tidigare räkenskapsperioder på fondens samlingskonto i statens centralbokföring. I huvudsak utgörs fondens medel av det anslag som överförs från statsbudgeten och som uppgick till 500 miljoner euro 2013. Sedan skyldigheten att betala televisionsavgift upphörde har det till fonden influtit enstaka betalningar av

televisionsavgifter som var obetalda i slutet av 2012.

Vid utgången av 2012 fanns det i statens televisions- och radiofonds bokföring såväl obetalda avgifter som televisionsavgifter som ska återbetalas. Beloppet av fordringar som ska drivas in var 18,2 miljoner euro medan det sammanlagda beloppet av televisionsavgifter som ska återbetalas var 5,9 miljoner euro.

De obetalda televisionsavgifterna består av televisionsavgifter som förfallit till betalning i slutet av 2012 men inte har betalats. På indrivning av avgifter tillämpas fram till utgången av 2017 bestämmelserna i 3 kap. i fondlagen, vilka upphävts genom lag 475/2012. Televisionsavgift, retroaktiv televisionsavgift, dröjsmålsavgift och kontrollavgift kan utmätas utan dom eller beslut. En del av fordringarna är sådana att besvär som anförts över dem håller på att behandlas i förvaltningsdomstolen eller att de hör till en privatpersons skuldsanering.

Återbetalningarna består av betalningar som gjorts 2012 men som hänför sig till 2013 och av avgifter från tidigare år vilka på grund av att betalarna sagt upp televisionsavgiften ska återbetalas, men detta har inte kunnat gö-

ras. De genom lag 475/2012 upphävda bestämmelserna i 17 § i fondlagen tillämpas på återbetalning av televisionsavgifter fram till slutet av 2017. Enligt paragrafen återbetalas eller gottgörs den andel av en betald televisionsavgift som förblir oanvänd och som räknas från den tidpunkt då Kommunikationsverket har fått anmälan om att användningen av en televisionsapparat har upphört. Från summan avdras en återbetalningsavgift på fem euro. Avgiften återbetalas inte, om det belopp som ska återbetalas är mindre än fem euro efter det att återbetalningsavgiften har avdragits. De överbetalningar som hänför sig till 2013 ska betalas tillbaka i enlighet med övergångsbestämmelsen i lag 475/2012 till sitt fulla belopp utan avdrag för den ovan nämnda återbetalningsavgiften.

I enlighet med den gällande övergångsbestämmelsen i lagen ska indrivningen och återbetalningen av televisionsavgifter fortsätta till utgången av 2017. Bestämmelsens tidsfrist grundar sig på 20 § i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007). I den konstateras det att en offentlig fordran preskriberas fem år efter ingången av året efter det år då den påfördes eller debiterades, och i annat fall vid ingången av året efter det år då fordran förföll till betalning. Den betalningsskyldiges rätt att anföra grundbesvär enligt lagen om verkställighet av skatter och avgifter är anknuten till samma tidpunkt.

Kommunikationsverket, som ansvarar för förvaltningen av statens televisions- och radiofonds och för insamlingen av televisionsavgifter, har vidtagit åtgärder på grund av att fondlagen ändrats i syfte att avsluta betalningsskyldigheten vid utgången av 2012 och att betala tillbaka televisionsavgifter som hänför sig till 2013. Från och med början av 2013 har den verksamhet vid verket som gäller televisionsavgifter minskat till att omfatta återbetalningar, indrivning och betalningstrafik samt andra uppgifter för att lägga ned televisionsavgiftssystemet. Från och med början av juni 2013 hade verksamheten ytterligare anpassats så att det kvarstod sammanlagt fyra personer för att sköta uppgifterna vid verket. I slutet av 2013 bestod personalen endast av två personer.

Fakturering, indrivning och återbetalning av televisionsavgifter görs med hjälp av det

informationssystem (register över televisionsanvändare) som tidigare användes för fakturering av televisionsavgifter. Systemet har ursprungligen planerats för hantering av massvis av kund- och fakturauppgifter. Kommunikationsverket har anpassat systemet på grund av att mängden kund- och fakturauppgifter minskat avsevärt. Trots denna anpassning utgör systemkostnaderna en ansevärd del av de årliga uppskattade verksamhetskostnaderna från och med 2014.

Beloppet av överbetalningar som ska återbetalas för år 2013 uppgick i slutet av 2013 till 120 000 euro (4 200 stycken). Beloppet av gamla överbetalningar från åren 2008–2012 som inte återbetalats uppgick till 300 000 euro (8 000 stycken). I systemet fanns ytterligare 160 000 euro (32 500 stycken) i betalningar från åren 2008–2012 som enligt 17 § i fondlagen inte återbetalas. Beloppet av avgifter som ska återbetalas minskar årligen i samband med att de preskriberade skulderna avförs från kontot. Under 2014 är avsikten att återbetala avgifter för uppskattningsvis 200 000 euro. I slutet av 2014 ingår det således i fondens bokföring ca 220 000 euro i skuld för återbetalda televisionsavgifter. Åren 2015–2017 väntas återbetalningarna utgöra ungefär hälften av detta.

I slutet av 2013 uppgick beloppet av fordringar som ska drivas in till 11,6 miljoner euro. Av fordringsbeloppet vid utgången av 2012 hade till statens televisions- och radiofond i slutet av 2013 inlutit ca 5,0 miljoner euro. Fordringsbeloppet minskar också på grund av att det årligen i bokföringen görs nedskrivningar i samband med preskriptionen. Nedskrivningarna av fordringar på grund av preskription uppgick till 2,1 miljoner euro vid utgången av 2013. I slutet av 2014 uppskattas fondens fordringar uppgå till 9,0–9,5 miljoner euro beroende på avskrivningarnas storlek. De årliga avgiftsinkomsterna för 2015–2017 understiger enligt uppskattning 200 000 euro.

Kommunikationsverkets kostnader för indrivning och återbetalning uppgår till ca 3,1 miljoner euro 2013. Enligt verkets uppskattningar uppgår kostnaderna till ca 800 000 euro 2014 och grovt uppskattat till 600 000 euro per år 2015–2017. Kommunikations-

verket debiterar kostnaderna av statens televisions- och radiofond.

Redan under 2014 kommer kostnaderna för indrivning och återbetalning av televisionsavgifter att överstiga de inkomster som fås via indrivningen. De kostnader som inte kan täckas med inkomster från indrivningen täcks med tidigare intäkter av televisionsavgifter i statens televisions- och radiofond vilka inte redovisats till Rundradion Ab eller i övrigt använts för ändamål som avses i fondlagen. Fondens intäkter från televisionsavgifterna uppgår enligt en uppskattning till 10,7 miljoner euro vid utgången av 2013 och till 9,4 miljoner euro vid utgången av 2014.

2 Föreslagna ändringar

Det föreslås att ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av fondlagen 475/2012 ska ändras så att de bestämmelser i fondlagen som gällde vid utgången av 2012 ska tillämpas på indrivning av obetalda televisionsavgifter till utgången av 2014. I enlighet med gällande rätt ska bestämmelserna tillämpas till utgången av 2017. Dessutom ska ikraftträdandebestämmelsen justeras så att Kommunikationsverket med stöd av den kan avstå från att driva in fordringar och nedskrivna fordringarna i bokföringen den 1 januari 2015. De televisionsavgifter som i slutet av 2014 inte har kunnat återbetalas ska på motsvarande sätt intäktsföras i fonden och de motsvarande skulderna ska avskrivas i bokföringen den 1 januari 2015.

Genom förslaget förkortas den tid inom vilken fordringar drivs in och betalningar betalas tillbaka med tre år. När ändringen träder i kraft har indrivningar och återbetalningar gjorts i två års tid.

Syftet med fondlagen är enligt lagens 1 § att ordna finansieringen av Rundradion Ab:s verksamhet och förvaltningen av statens televisions och radiofond samt att även i övrigt främja televisions- och radioverksamheten. Att fortsätta indrivningen av fordringar och återbetalningen av televisionsavgifter vars gäld uppstått före 2013 ända till slutet av 2017 medför kostnader som inte kan täckas med intäkterna från verksamheten. På grund

av detta kan man inte längre anse att verksamheten främjar lagens syfte.

Lagen om statsbudgeten (423/1988) och andra bestämmelser som getts med stöd av den tillämpas på bokföring och bokslut i statens televisions- och radiofond. Genom den föreslagna ändringen kan Kommunikationsverket, som svarar för fondens administration, avstå från indrivning av fordringar och avskriva dem i bokföringen oberoende av vad som föreskrivs om indrivning av statens fordringar i de allmänna föreskrifterna om tillämpningen av statsbudgeten (TM 9509).

Det antas att den föreslagna ändringen inte väsentligt inverkar på om det till slut erhålls en betalning av en fordran som drivits in. Då ändringen trädde i kraft drevs fordringar in minst under två år med Kommunikationsverkets egna medel och via utmätning. I sådana situationer har den betalningsskyldige ofta uppmanats att betala den försummade televisionsavgiften jämte andra eventuella påföljder. I skenet av historiska uppgifter om indrivning av televisionsavgifter är det inte sannolikt att en försummad betalning kan erhållas via utmätning eller på annat sätt så långt efter förfallodagen. Den här möjligheten hade beaktats i den upphävda 16 § i fondlagen. Enligt denna har Kommunikationsverket rätt att avbryta indrivningen om en televisionsanvändare trots uppmaningar har försummat att betala televisionsavgiften och avgiften inte heller har kunnat drivas in med utmätning eller på något annat sätt och det är uppenbart att en fortsatt indrivning medför utgifter som strider mot lagens syfte.

Beloppet av televisionsavgifter som ska återbetalas är avsevärt mindre än fordringarna. När ändringen träder i kraft har Kommunikationsverket med aktiva åtgärder försökt betala tillbaka de överstigande televisionsavgifterna åt kunderna. Det är uppenbart att det belopp som under 2015–2017 kan återbetalas är mycket litet. På grund av detta är det motiverat att upphöra med återbetalningen samtidigt som indrivningen upphör.

3 Propositionens konsekvenser

På grund av den föreslagna ändringen blir inkomstbortfallet uppskattningsvis 500 000

euro i televisionsavgifter i statens televisions- och radiofond under åren 2015–2017. Uppskattningsvis 200 000 euro i televisionsavgifter som inte har återbetalts ska däremot intäktsföras i fonden. Med ändringen nås en kostnadsbesparing på ca 1,8 miljoner euro i utgifterna för statens televisions- och radiofond. Fonden uppskattas få en nettofördel på 1,5 miljoner euro.

Statens televisions- och radiofond är en fond utanför statsbudgeten. Till sin natur är fonden en förmögenhet som är avskild från budgetekonomin med ett lagstadgat ändamål och en självständig ekonomi. Således har den föreslagna ändringen ingen inverkan på statsbudgeten. Finansieringen av Rundradion Ab ordnas genom att ett anslag tas in i statsbudgeten varigenom det till fonden överförs ett belopp enligt 3 § i fondlagen för att finansiera Rundradion Ab:s allmännyttiga verksamhet. Förslaget påverkar inte det anslag som är avsett för Rundradion Ab. Förslaget påverkar inte heller fondens ändamål och medför inga väsentliga ändringar i användningen av fondens medel.

4 Beredningen av propositionen

Regeringens proposition har beretts vid kommunikationsministeriet. Yttranden om utkastet till regeringsproposition har begärts av finansministeriet, justitieministeriet, Kommunikationsverket, Statskontoret och Rundradion Ab. Dessutom har utkastet till regeringsproposition varit tillgängligt på kommunikationsministeriets webbplats.

Kommunikationsverket och Rundradion Ab understöder förslaget i sina utlåtanden. Justitieministeriets synpunkter på att komplettera motiveringarna med hänsyn till grundlagen och lagstiftningsordningen har beaktats.

5 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

6 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Åtgärder som att avstå från att driva in fordringar och att göra återbetalningar av televisionsavgifter måste bedömas i skenet av den jämlikhetssynvinkel som framgår i 6 § i grundlagen. Jämlikhetsbestämmelsen förutsätter att medborgare eller grupper av medborgare inte genom lag godtyckligt får särbehandlas vare sig positivt eller negativt. Bestämmelsen förutsätter ändå inte att alla medborgare behandlas lika om inte de omständigheter som inverkar på saken är likadana. Utskottet har i dessa sammanhang understrukt att jämlikhetsprincipen inte sätter några stränga gränser för lagstiftarens prövning när regleringen anpassas efter kraven i samhällsutvecklingen (t.ex. GrUU 11/2012 rd, s. 2, GrUU 2/2011 rd, s. 2 och GrUU 5/2008 rd, s. 5). Det väsentliga är om det är möjligt att motivera åtskillnaden på ett godtagbart sätt med hänsyn till systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 46/2006 rd, s. 2, GrUU 16/2006 rd, s. 2 och GrUU 73/2002 rd).

Omständigheterna är inte de samma då man jämför situationen 2012 med en situation när de åtgärder som möjliggörs av den föreslagna ändringen genomförs vid årsskiftet 2014 -2015. Skyldigheten att betala televisionsavgift upphörde i slutet av 2012. Sedan ingången av 2013 finansieras den allmännyttiga verksamheten genom en rundradioskatt som debiteras i samband med inkomstbeskattningen, i stället för televisionsavgifter. Man har drivit in fordringar under 2013 och indrivningen ska fortsätta till utgången av 2014. Man försöker också göra återbetalningar under denna tid. När den föreslagna ändringen träder i kraft har indrivningen och återbetalningen pågått i två år. Under denna tid har man med stor sannolikhet återbetalat och drivit in det belopp som är möjligt att driva in eller återbetala. Indrivning och återbetalning fram till slutet av 2017 i enlighet med den ursprungliga lagstiftningen och preskriptionstiden för offentligrättsliga fordringar ändrar inte väsentligt på situationen bland televisionsavgiftsbetalarna. Den föreslagna ändringen innebär således inte någon oskäligen diskriminering mel-

lan individer. Alltså är de föreslagna bestämmelserna i harmoni med grundlagens bestämmelser om jämlikhet.

Bestämmelsen i 15 § i grundlagen om rätten till egendom skyddar rättsförhållanden som uppstått lagenligt. Genom bestämmelsen försöker man ge skydd för rättssubjektens grundade förväntningar i ekonomiska frågor (GrUU 48/1998 rd, s. 2/II, GrUU 33/2002 rd, s. 3/I, 21/2004 rd, GrUU 25/2005 rd och GrUU 42/2006 rd). Enligt grundlagsutskottets praxis omfattar skyddet för grundade förväntningar rätten att lita på att lagstiftningen om väsentliga rättigheter och skyldigheter är bestående och att det inte är möjligt att lagstifta om sådana frågor på ett sätt som i oskälig grad urholkar avtalsparternas rättsliga ställning (GrUU 21/2004 rd s. 3/I, 42/2006 rd). Grundlagsutskottet har gjort en bedömning av den reglering som gör intrång i egendomsskyddet utifrån de allmänna förutsättningarna för begränsningar i de grundläggande fri- och rättigheterna, i synnerhet om målen är acceptabla och om bestämmelserna följer proportionalitetsprincipen (se t.ex. GrUU 13/2003 rd s. 2-3, GrUU 56/2005 rd, s. 2, GrUU 42/2006 rd).

Vad gäller återbetalning av avgiften kan det inte anses att förslaget leder till en sådan

oskälig förlust av rättighet som inte skulle vara godtagbar med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna. Om återbäringen uteblir beror det på faktorer som hör till mottagaren. Kommunikationsverket har med aktiva åtgärder försökt göra återbetalningar till dem som betalat för mycket i televisionsavgift. Den vanligaste orsaken som hindrar återbetalning är att mottagaren trots begäran inte har meddelat sina kontaktuppgifter (kontonummer) för detta ändamål. En del av återbetalningarna ska inte göras enligt den upphävda 17 § i fondlagen, varför de kan intäktsföras i fonden.

Den föreslagna bestämmelsen om att i fonden intäktsföra televisionsavgifter som inte betalats tillbaka utgör inte ett framtida hinder för den enskildes rätt att av staten få vad som lagligen tillkommer honom eller henne enligt 88 § i ett enskilt fall.

Utgående från det ovan anförda kan lagförslaget anses vara godtagbart med hänsyn till systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna och det kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om statens televisions- och radiofond

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ändring av lagen om statens televisions- och radiofond (475/2012) 3 och 5 mom. i ikraftträdandebestämmelsen som följer:

Vid indrivning av televisionsavgifter som inte är betalda när denna lag träder i kraft ska de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas till och med den 31 december 2014. Indrivningen upphör och fordringarna avförs från kontona i statens televisions- och radiofonds affärsbokföring den 1 januari 2015.

De televisionsavgifter som inte har betalats tillbaka när denna lag träder i kraft och som inte före utgången av 2014 har kunnat betalas tillbaka ska intäktsföras i statens televisions- och radiofond den 1 januari 2015.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 6 februari 2014

Statsminister

JYRKI KATAINEN

Bostads- och kommunikationsminister *Pia Viitanen*

*Bilaga
Paralleltext*

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om statens televisions- och radiofond

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ändring av lagen om statens televisions- och radiofond (475/2012) 3 och 5 mom. i ikraftträdandebestämmelsen som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Vid indrivning av sådana televisionsavgifter som inte är betalda *vid ikraftträdandet av denna lag ska fram till den 1 januari 2018 de bestämmelser tillämpas som gällde vid ikraftträdandet.*

Vid indrivning av televisionsavgifter som inte är betalda *när denna lag träder i kraft ska de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas till och med den 31 december 2014. Indrivningen upphör och fordringarna avförs från kontona i statens televisions- och radiofonds affärsbokföring den 1 januari 2015.*

I den upphävda 17§ avsedda televisionsavgifter som inte före utgången av 2017 har kunnat betalas tillbaka intäktsförs i statens televisions- och radiofond den 1 januari 2018.

De televisionsavgifter som inte har betalats tillbaka när denna lag träder i kraft och som inte före utgången av 2014 har kunnat betalas tillbaka ska intäktsföras i statens televisions- och radiofond den 1 januari 2015.

Denna lag träder i kraft den 20 .
